

(Политика, 09.11.2009)

Немогуће је прецизно утврдити тачне губитке које је Војводина претрпела током претходне две деценије због београдизације Србије. Експерти који су годинама говорили о овом проблему процењивали су да је реч о десетинама милијарди евра.

Од 1974. до 1988. године, када је Војводина имала пуну аутономију, изграђено је и реконструисано 250 фабрика у покрајини. Изузетно је улагано у саобраћајну инфраструктуру, а само преко Дунава у том периоду је изграђено шест нових мостова: код Бездана, Богојева, Бачке Паланке, Бешке, Новог Сада и Ковина.

До краја 1989. године, док је покрајина имала надлежност над путевима у Војводини, свих 465 насеља било је повезано савременим асфалтним путем, изграђен је пут Нови Сад – Зрењанин, кредитом је изграђена друга трака од Бешке до Батајнице, а реконструисани су бројни путеви, мостови и обилазнице. Војводина је својим новцем изградила једну траку од Београда до Хоргоша на Коридору 10 и пун профил аутопута („Братство и јединство“) од хрватске границе до Београда. Имали смо најразвијенији телефонски саобраћај, а улагано је и развијани су „Нафтагас“, пошта, железница и електропривреда.

А онда је Милошевићевим пучем аутономија укинута, а законима је Војводини одузето и право на управљање тим предузећима, па је „Нафтагас“ преименован у НИС, тако што је чинио 95 одсто имовине новог предузећа.

Београдски централизам је настављен и после Милошевића. Према последњим званичним подацима Републичког завода за статистику (за други квартал ове године), од петнаест најбогатијих општина у Србији осам је из Београда. Четири су из уже Србије, а три из Војводине. При том, најбоље пласирана војвођанска општина – Вршац налази се тек на дванаестом месту. Разлика у просечној плати у Вршцу и најбогатијој општини у Србији – Новом Београду износи читавих десет хиљада динара.

Упркос свему томе, и даље се препричава легенда о богатој Војводини и дебалансу у односу на југ Србије. Да ли ико спомиње живот у јужном Банату?

Истовремено, и пословне банке почињу да измештају своје централе из Новог Сада, и из других градова у држави, и одлазе у Београд где се према неким проценама налази две трећине новца из читаве Србије. Постоје неке најаве да ће њих пратити и велике компаније које се тренутно налазе у другим крајевима Србије. То практично значи да ће сав порез од пословања тих компанија остајати у Београду.

Оваква ситуација сигурно умањује интересовање потенцијалних инвеститора за улагања у рецимо, Шумадију, јужну Србију или Војводину, јер нико не жели да послује 200 или 300 километара од Београда ако зна да за сваки потез мора да оде по одобрење у главни град Србије. Уколико се настави, такав однос ка регионима ће на крају довести до потпуног сиромашења мањих места у Србији.

Ништа мање није важна ни политичка димензија београдизације. Централне најјачих политичких партија такође су у Београду, а њихове испоставе у Војводини и другим крајевима Србије раде шта им се каже.

Зато смо и дошли у ситуацију да је статут каснио годину дана јер се отеже у Београду, а покрајинској администрацији, са Бојаном Пајтићем на челу, недостајало је одлучности да интерес Војводине стави на прво место.

ЛСВ годину дана на свакој седници скупштине АП Војводине тражи да се посланици изјасне о поклањању највредније војвођанске имовине – „Нафтагас”. И годину дана парламент то одбија. Зато је ЛСВ био и усамљен у борби за интересе Војводине. Јер су осталима централе у Београду, а одатле је поглед другачији.

Међу амандманима на нацрт закона о надлежностима, које је премијер Цветковић пре неколико дана прихватио у разговору са представницима ЛСВ-а, поред тога што је дефинисана Војвођанска академија наука и уметности, што је Нови Сад главни град Војводине и што њене стечене надлежности неће моћи да буду мењане, веома важан је и онај да ће Војводина бити власник јавних предузећа чији је оснивач. Да нам не би и она неком „грешком” постала републичка/београдска својина. Ко се једном опече, а

Централизам и после Милошевића

Пише: Бојан Костреш
уторак, 10 новембар 2009 11:25

Војводина се пекла и пекла, и шибице се боји.

Децентрализација није нека измишљотина земаља Европске уније коју желе и нама да наметну. Она је заправо и камен-темељац њиховог развоја који је и довео до животног стандарда у којем сада живе.

Србија на том путу тек треба да прохода, а чека нас дуг, исцрпљујући маратон.

Аутор је заменик председника ЛСВ-а